

Framtids- och anpassningsprogrammet

Välfärdsområdesstyrelse 16.01.2023 § 7

Beredare Kinnunen Marina

Tilläggsuppgifter: telefonnummer: 044 323 1808, fornamn.efternamn@ovph.fi

Österbottens välfärdsområde inledde sin verksamhet 1.1.2023. Sammanslagningen av de tidigare 17 organisationerna till en och samma organisation kommer att kräva en genomgång av tillvägagångssätt och principer. Välfärdsområdesfullmäktige har också godkänt en strategi som innehåller de mål som den nya organisationen ska uppnå under 2023-2026. Därutöver har de riksomfattande målen för reformen också blivit godkända i enlighet med nedanstående beslut som fattats av statsrådet.

Bilaga 1 Statsrådets beslut SHM 2022/202 om de riksomfattande målen för ordnandet av social- och hälsovården 2023-2026

Bilaga 2 SHM:s publikation 2018:18, De riksomfattande målen för social- och hälsovården 2023-2026

Bilaga 3 Statsrådets beslut SHM 2022/99 om de riksomfattande strategiska målen för ordnandet av räddningsväsendet 2023-2026

För att uppnå de fastställda målen kommer man i Österbotten att systematiskt börja omsätta ett framtids- och anpassningsprogram i praktiken och därigenom skapa en framtida verksamhet som är anpassat för Österbottens välfärdsområde. Även den nya finansieringsmodell som infördes i och med reformen kommer att kräva att verksamheten utvecklas för att motsvara behovet.

Programmet föreslås utgå från principen om ett tomt blad, eftersom vi modigt måste våga förnya oss. I programmet måste vi utgå från hur befolkningen mår och hur vi i regionen ska kunna ge befolkningen en bättre välfärd och säkerhet. Vi måste alltså anpassa verksamheten för att motsvara behovet och utgående från de möjligheter som reformen erbjuder. Österbottens välfärdsområde har 8 000 anställda och cirka 724 709 098 € till förfogande i år. Det här är mer än en enskild organisation i regionen någonsin haft till förfogande, vilket betyder att vi nu tillsammans ges goda möjligheter att få mera till stånd. I programmet har man utgått från följande viktiga, styrande frågor: Hur kan vi erbjuda befolkningen i Österbottens välfärdsområde den bästa välfärden och säkerheten? Hur kan vi skapa en arbetsplats där vi alla kan arbeta bra och säkert? I Österbotten kommer man i samband med reformarbetet i synnerhet ge akt på vikten av när servicen i regionen. I stället för att centralisera verksamheten kommer man att satsa på att servicen fortfarande på olika sätt i hög grad ska kunna tillhandahållas som när service.

I och med reformen kommer Österbottens välfärdsområde att fungera som den enda organisationen av såväl social- och hälsovårdsservicen som räddningsservicen i Österbotten. Däremot kommer det att finnas många serviceproducenter:

- Österbottens välfärdsområde producerar tjänster i egen regi
- Österbottens välfärdsområde köper tjänster av den privata och tredje sektorn med offentliga medel
- Företagshälsovården producerar på arbetsgivarens bekostnad tjänster både med hjälp av den privata och offentliga sektorn
- Privata producerar tjänster som kan köpas på marknaden eller via försäkringar

I framtids- och anpassningsprogrammet fokuserar man sig på att utveckla välfärdsområdets roll som producent. Programmet kommer att genomföras i enlighet med en implementeringsplan. Genomförandet av programmet samordnas av en ledningsgrupp i enlighet med en överenskommen ansvarsfördelning. Respektive verksamhetsområde har en egen arbetsgrupp för framtids- och anpassningsprogrammet som styr arbetet inom det

egna området. Verksamhetsområdesdirektörerna fungerar som ordföranden i dessa arbetsgrupper som består av representanter för resultatområdena, styrelsen, kunderna och resultatområdet för strategi och utveckling. (Bilaga, tjänsteinnehavarbeslut § 161/ 2022 M. Kinnunen). Under genomförandet av programmet kommer personalen att inkluderas och aktiveras i så hög grad som möjligt under hela processen. Råd och intressentgrupper ska också inkluderas regelbundet, samtidigt som kommunikation ska tillgodogöras kraftigt under hela programmet.

Framtids- och anpassningsprogrammets innehållsförteckning, tidtabell och ansvarsfördelning presenteras i den anslutna presentationen. Framtids- och anpassningsprogrammet kommer att färdigställas till styrelsens sammanträde i maj, varefter det tas till välfärdsområdesfullmäktige i juni.

Välfärdsområdesdirektör Kinnunen Marina

föreslår, att styrelsen ska godkänna planen för framtids- och anpassningsprogrammet och följa upp utarbetandet av programmet vid varje styrelsesammanträde i anslutning till lägesöversikten tills planen tas till sammanträdet i maj för godkännande.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Sammanträdet ajournerades kl. 10.37-10.45.

Välfärdsområdesstyrelse 13.02.2023 § 38

Beredare

Kinnunen Marina

Tilläggsuppgifter: telefonnummer: 044 323 1808, fornamn.efternamn@ovph.fi

Välfärdsområdesstyrelsen behandlade planen för framtids- och anpassningsprogrammet vid sitt sammanträde 16.1.2023, § 7, och den 30 januari hölls en gemensam kickoff för programmet, varefter de verksamhetsområdesspecifika arbetsgrupperna inledde sitt arbete.

I enlighet med arbetsplanen får välfärdsområdesstyrelsen vid sitt sammanträde i februari ta del av den ekonomiska lägesbilden och de bakomliggande orsakerna till programmet samt välfärdsområdets analys av megatrenderna och omvärlden. Den ekonomiska lägesbilden behandlas i samband med direktörens lägesöversikt, men den slutgiltiga ekonomiska lägesbilden kan ges först på sammanträdet i april. För närvarande förändras finansieringsnivån fortfarande ständigt, varför den ännu är diffus.

Såväl fullmäktige, sektionen för främjande av välbefinnande och hälsa samt kontaktytor, välfärdsområdets ledningsgrupp, ledningen på mellannivån, närcheferna som anställda har deltagit i arbetet med omvärldsanalysen och megatrenderna. I år ligger fokusen i omvärldsöversikten på att identifiera styrkor, svagheter, möjligheter och hot (SWOT-analys). Det här arbetet har gjorts i form av en dialog mellan ledningen på mellannivån och ledningen. Ledningsgruppen har dessutom också identifierat de fyra mest centrala perspektiven som ställer till utmaningar för verksamheten. Översikten i bilaga.

I framtids- och anpassningsprogrammet utvecklas men också anpassas verksamheten till att motsvara den nya finansieringsmodellen.

Under genomförandet av programmet kommer personalen att inkluderas och aktiveras i så hög grad som möjligt under hela processen. Projektet är omfattande och kan leda till varierande förändringar i organiseringen av arbetet därför föreslås att man även inleder samarbetsförhandlingar enligt samarbetslagen.

Välfärdsområdesdirektör Kinnunen Marina

föreslår, att styrelsen

- antecknar megatrenderna och omvärldsanalysen för kännedom
- besluter att samarbetsförhandlingar gällande framtids- och anpassningsprogrammet inleds

Beslut:

Förslaget godkändes.

Distribution

Välfärdsområdesstyrelse 30.05.2023 § 162
42/00.02.01.00/2023

Beredare Kinnunen Marina
Tilläggsuppgifter: telefonnummer: 044 323 1808, fornamn.efternamn@ovph.fi

Under hela våren har man arbetat aktivt med framtids- och anpassningsprogrammet. Arbetet har gjorts i verksamhetsområdesspecifika arbetsgrupper och tillsammans med välfärdsområdesstyrelsen och välfärdsområdesfullmäktige, men även befolkningen, intressegrupper och anställda har beretts möjlighet att påverka arbetet i omfattande utsträckning genom en förfrågan och diskussionsmöten.

Samarbetsförhandlingar på organisationsnivå har förts parallellt med arbetet kring utvecklings- och anpassningsprogrammet. Förhandlingarna avslutades på mötet 2.5. Samtidigt konstaterades, att då beredningen fortsätter inom respektive verksamhetsområde och då förändringar kommer att beröra flera personer, ordnas samarbetsförhandlingar verksamhetsområdesvis eller i samarbete med flera verksamhetsområden. Om förändringar gäller enskild person eller ett fåtal personer, kan samarbetsförhandlingar hållas med berörda personer och deras huvudförtröendeman.

Programmet inrymmer en ekonomisk lägesbild och en anpassningsnivå för åren 2023-2026. Enligt den nuvarande bedömningen kommer de årliga anpassningsbehoven att vara följande:

- År 2023 10 milj. €
- År 2024 60 milj. €
- År 2025 25 milj. €

Om utvecklingen blir gynnsammare än förväntat kan anpassningsprogrammets nivåer anpassas och justeras utgående från de rådande förutsättningarna. De största besparingarna måste genomföras år 2024, för på så sätt kan man se till att ekonomin fås i balans inom tre år.

Anpassningsnivån kommer att preciseras regelbundet. Det är ändå klart att vi i Österbotten blir tvungna att avsevärt anpassa vår verksamhet till den nya finansieringsnivån.

Av den omvärldsanalys som gjorts i anslutning till framtids- och anpassningsprogrammet framgår det att servicesystemet kommer att krisa sig allt mer om inga förändringar vidtas. Med hjälp av framtids- och anpassningsprogrammet vill man bryta det tilltagande servicebehovet, tygla den förvärrande personalbristen, minska belastningen bland personalen samt hitta ett servicesystem som kan upprätthållas med en allt mindre finansiering.

I framtids- och anpassningsprogrammet skapas de framtida välfärdstjänsterna med följande huvudsakliga förändringar:

- Vi tar hand om oss själva och varandra
- Förebyggande tjänster tillsammans med kompanjoner
- Vi förbättrar modigt våra anställdas arbetsomständigheter och påverkningsmöjligheter
- Digitala tjänster som är lätta att använda erbjuds till alla
- Tyngdpunkten förflyttas från tunga tjänster till lättare tjänster
- Värdeskapande service och vård för människor i alla åldrar

Åtgärderna kan fördelas i tre kategorier: Åtgärder som syftar till att utveckla verksamheten i respektive verksamhetsområde, satsningar på förebyggande tjänster samt åtgärder som syftar till att anpassa servicesystemet (enligt de ekonomiska ramvillkoren).

De verksamhetsområdesspecifika arbetsgrupperna har redan börjat utveckla verksamheten och deras arbete fortgår till år 2026. Arbetsgrupperna ska också börja verkställa de åtgärder som förs fram i framtids- och anpassningsprogrammet. Förebyggande satsningar påbörjas redan år 2023 och fortsätter år 2024. Rent förbyggande satsningar är 1 375 000 €. Alla satsningar vi gör för att kunna minska på de krävande tjänsterna är ca 7,9 milj €. 2023-2025. En del av anpassningsåtgärderna inleds omedelbart år 2023, och de fortsätter i slutet av året och ännu under år 2024 och 2025.

Ifall framtids- och anpassningsprogrammet kan genomföras med framgång för det med sig mycket gott. Tack vare det kommer befolkningen i Österbotten att må ännu bättre i och med satsningarna på den förebyggande servicen. Servicesystemet har anpassats så att det finns tillräckligt med personal i olika tjänster och på så sätt kan man också se till att personalen har en säker arbetsplats.

Programmet i sin helhet har anslutits i bilaga.

Välfärdsområdesdirektör Kinnunen Marina

föreslår, att styrelsen

- för egen del godkänner förslaget till framtids- och anpassningsprogrammet och för det till välfärdsområdesfullmäktige för godkännande
- förbinder sig till den i rapporten framförda anpassningsnivån som dock kommer att ses över regelbundet och anpassas efter behov
- ger tjänstemännen i uppdrag att påbörja satsningarna på de förebyggande och anpassande åtgärder som förs fram i framtids- och anpassningsprogrammet
- informeras regelbundet om hur arbetet i de verksamhetsområdesspecifika arbetsgrupperna framskrider

Beslut:

Välfärdsområdesdirektören gav en inledande presentation om programmet, varefter sammanträdet ajournerades för lunch kl. 10.55-11.25. Därefter inledde styrelsen behandlingen av ärendet.

Styrelsemedlem Rainer Bystedt föreslog inledningsvis följande tillägg till beslutet: Innan serviceanpassade åtgärder genomförs så ska åtgärderna kompletteras med en konsekvensanalys och föras till styrelsen för verkställighetsdirektiv.

Bystedt gav också följande förslag till tillägg i programmets textdel:

Till punkten 6.2 Hem- och boendeservice läggs följande åtgärd till:

En modell för självstyrande enheter inom Österbottens välfärdsområde piloterar och antalet enheter utökas om modellen visar sig vara kostnadseffektiv och bra.

Bystedts förslag understöddes av bl.a medlemmarna Pettersson, Willman och Lindqvist och godkändes av styrelsen.

Styrelsemedlem Katja Rajala föreslog följande texttillägg till programmet:

3.1 Samarbetet med kommunerna i kontaktytan bör aktivt utvecklas ur ett förebyggande perspektiv. Långsiktiga besparingar kan på många ställen uppnås genom gemensamt fastslagna mål och handlingar.

6.5 Utredningsarbetet gällande den digitala kliniken bör påbörjas raskt. Befintliga elektroniska och digitala tjänster bör aktivt marknadsföras på hemsidan och via olika kanaler.

En mobil välfärdsstation borde piloteras redan under innevarande fullmäktigeperiod för att man med tanke på kommande beslut under nästa mandatperiod har tillgång till ett färdigt dataunderlag som kan användas vid utvärderingen av ändamålsenligheten.

9. Beslut om en ökning eller minskning av köptjänster bör fattas med stöd av tillgängliga prisuppgifter för den aktuella tjänsten. När beslut i ärendet ska fattas bör kösituationen och den allmänna tillgången till tjänster utvärderas i förhållande till servicebehovet. Därutöver bör ett jämförbart pris på den egna produktionen finnas tillgängligt. Det här priset bör jämföras med övriga producenters priser för att man ska kunna styrka de ekonomiska konsekvenser som en ökning eller minskning av köptjänster får för välfärdsområdets ekonomi och servicetillgången i välfärdsområdet. En dylik jämförelse bör även göras när den egna servicens andel ökas med stöd av de krav som ställs på andelen av den egna tjänsteproduktionen i anordnandelagen. Funktionaliteten, kvaliteten och priset på de tjänster som köps av in house-bolag ska regelbundet utvärderas i förhållande till marknadspriserna.

Rajalas förslag till texttillägg understöddes av bl.a. medlemmarna Pettersson, Willman och Lindqvist och godkändes av styrelsen.

Styrelsemedlem Mervi Rantala föreslog att man ändrar stycket under 6.2, sida 32 "så att texten om "genomgång av kriterierna för beviljande av vård och service" stryks. Styrelsen godkände förslaget.

Styrelsemedlem Gösta Willman föreslog under 8.1, sid 50, att punkten: "Helheterna för serviceboende med heldygnsomsorg samlas så att de skapar helheter med åtminstone 30 platser stryks." Willmans förslag till strykning understöddes av medlem Lindqvist och godkändes av styrelsen. Styrelsen beslöt också att de olika Social- och hälsocentralernas och välfärdsstationernas placering bör beskrivas bättre i kapitlet om servicenätet.

Styrelsemedlem Mervi Rantala föreslog att ärendet återremitteras för fortsatt beredning, där man ytterligare ser igenom hur specialistsjukvårdens och förvaltningens verksamhet kan effektivteras. Ledamot David Pettersson understödde förslaget om återremittering. I omröstningen understödde 6 medlemmar fortsatt behandling medan 5 medlemmar understödde en återremittering. Omröstningslängd i bilaga.

I den fortsatta behandlingen föreslog styrelsemedlem David Pettersson att det inom verksamhetsområdet Hem och boendeservice inte alls ska göras några inbesparingar med beaktande av servicebehovet bland den äldre befolkningen. Förslaget understöddes av ledamot Mervi Rantala. Petterssons förslag förlorade i omröstningen med rösterna 9 Ja för beredningen mot 2 Nej för motförslaget. Omröstningslängd i bilaga.

Välfärdsområdesdirektören ändrade utgående från diskussionen sitt beslutsförslag i punkt 1 enligt följande:

-godkänner framtids- och anpassningsprogrammet 2023 – 2026 och ger tjänsteinnehavarna i uppgift att göra överenskomna korrigeringar och tillägg till rapporten och för den därefter till områdesfullmäktige för godkännande.

Österbottens välfärdsområde
Pohjanmaan hyvinvointialue

Styrelsen godkände det ändrade beslutsförslaget samt övriga punkter i beslutsförslaget enhälligt.

Distribution